

Ny lov; hva lover det?

Av Sturla Bjerkaker, VOFO

På forsommeren ble en begivenhet som vil ha betydning for hundretusener voksne her på berget forbigått ganske stille; Stortinget vedtok en ny lov om voksenopplæring. En halv million nordmenn deltar hvert år på kurs som får tilskudd etter lov om voksenopplæring. Riktignok ”den gamle”, vedtatt i 1976, men den nye lovens intensjon er at minst like mange voksne skal kunne etterutdanne seg, kurse seg eller delta i studieringer i framtiden, etter den nye loven som trer i kraft fra og med 2010.

Begrepet voksenopplæring gir lett assosiasjon til noe *kompensatorisk*. Det er en *mangel* et sted, en svikt i den grunnleggende førstegangsutdanningen, som voksenopplæringen skal bøte på. Reparere. Men assosiasjonen tar ikke høyde for tanken om livslang læring. Greit at voksenopplæring kan bidra til å rette opp eller utvide eller forbedre tidligere skolegang for mange. Det er riktig og viktig og ikke noe galt i. Men voksenopplæring er i vår tid et selvstendig bidrag til livslang læring. Slutt for lengst er det på tiden da all utdanning skulle skje i livets førte fase, klumpe seg sammen der, og det var det. Var man faglært eller utlært, så var man. Ei slik lenger. Kunnskap foreldes, utdateres – og må altså fornyes.

Men hvorfor en *lov*? Kan ikke noen bare arrangere kurs og noen bare melde seg på og noen bare betale hva det koster – ferdig med det – uten *lov*? Ingen andre land har slike voksenopplæringslover...

”Noen” kan naturligvis arrangere kurs, men er vi, uten lov, sikret validitet og kvalitet?

”Noen” kan selvsagt betale hva et kurs enn måtte koste, men er vi, uten lov, sikret at alle får *samme* rett og mulighet, når prisen, og ikke loven, bestemmer hvem som skal få muligheten til videre læring og kompetansebygging i voksen alder?

Den nye loven skal regulere voksenopplæring som skjer ved siden av skoleverket. Bare *det* er unikt. Skoleverket er statens redskap for å bygge kompetanse blant barn og unge. De voksne – hvor kompensatorisk behovene enn måtte være – har ingen egen offentlig skole. Vi har i Norden tradisjon for at Tredje sektor trår til for å dekke voksnes behov. Studieforbundene i Norge og nettskolene er på banen, og det er for disse den nye loven kan bli en passe hanske til deres hånd.

Loven har som misjon å støtte opplæring for unge og voksne i regi av bl.a. studieforbundene. Mange vil si at dette er en lov for dem. Men er den det, er den samtidig en lov for hundretusener av voksne som søker kunnskap og kultur gjennom organisert kursvirksomhet. Loven setter opp noen overordnede mål for studieforbundene som også er unike. Vi må tilbake til Gudmund Hernes’ generelle læreplan for skoleverket for å finne maken, der man bl.a. har listet opp mennesketypene; det solidariske menneske, det demokratiske menneske, det lærende

menneske. Målene for studieforbundene i den nye loven er av lignende karakter. Det første sier bl.a. at studieforbundene gjennom sin kursvirksomhet skal bidra til å styrke demokratiet og skape aktive medborgere, og, et annet av målene, motvirke utstøting og bidra til inkludering.

Det er fantastiske mål. Ikke lett å leve opp til, men med slike mål må studieforbundene gå inn i sin framtid med oppbrettede ermer, klare blikk, god struktur - og stort engasjement.

Stortinget vedtok den nye loven enstemmig. Studieforbundene er parate til å gjøre sin del av jobben, som er *mer, annerledes og bedre læring* for flere voksne.

Nå forventer vi at Stortinget skal følge opp med økte bevilgninger som vil gjøre studieforbundene i stand til å oppfylle sine mål. Flere kroner fra Stortingets side på budsjettet for 2010 og videre vil kunne markere Norge – ved siden av Sverige – som landet som tar livslang læring på alvor, som ser sammenhengene mellom læring og aktivt medborgerskap og folkelig deltakelse, som ser at organisert læring på alternative læringsarenaer er både viktig og nødvendig dersom nasjonens samlede kompetanse skal kunne utvikles videre.

Oslo, 5/10-2009

sb@vofo.no